

॥ २९ ॥ ३० ॥ प्रधानभाक्प्रधान्यभाक् ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ तेतव ॥ ३३ ॥ तेतया ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ यत्ततः आत्मनैवात्मस्वरूपं वक्तव्यं

यक्षउवाच अहंवकः शैवलमस्य भक्षो नीतामया प्रेतवशं तवानुजाः ॥ त्वंपंचमो भविताराजपुत्रनचेत्प्रश्नान् पृच्छतौ व्याकरोषि ॥ २९ ॥ माता तसाहं संप्रार्थयामि पूर्वपरिग्रहः ॥ प्रश्नानुत्तराणां तु कौतियतः पिवहरस्वच ॥ ३० ॥ युधिष्ठिर उवाच रुद्राणां वा वसूनां वामरुतां वा प्रधानभाक् ॥ पृच्छामि को भवान् देवो नैतच्छकुनिनाकृतं ॥ ३१ ॥ हिमवान्यारियात्रश्च विध्यो मलय एव च ॥ चत्वारः पर्वताः केन पातिता भूरितेजसः ॥ ३२ ॥ अतीव ते महत्कर्मकृतं च बलिनां वर ॥ यान्न देवानं गंधर्वा नासुराश्च नराक्षसाः ॥ ३३ ॥ विषहेरन्महायुद्धं कृतं ते तन्महाद्रुतं ॥ न ते जानामि यत्कार्यं नाभिजानामि कांक्षितं ॥ ३४ ॥ कौतूहलं महज्जातं साध्वसंचागतं मम ॥ येनास्म्युद्दिग्महदयः समुत्पन्नशिरोज्वरः ॥ ३५ ॥ पृच्छामि भगवंस्तस्मात्को भवानिह तिष्ठति ॥ यक्ष उवाच यक्षो ह मस्मि भद्रं तेनास्मि पक्षी जलेचरः ॥ ३६ ॥ मयैते निहताः सर्वे भ्रातरस्ते महौजसः ॥ वैशंपायन उवाच ततस्तामशिवांश्चत्वा वाचं सपरुषाक्षरं ॥ ३७ ॥ यक्षस्य ब्रुवतोर राजन्नुपक्रम्य तदा स्थितः ॥ विरूपाक्षं महाकायं यक्षं तालसमुच्छ्रयं ॥ ३८ ॥ ज्वलनार्कप्रतीकाशमधृष्यं पर्वतोपमं ॥ वक्षमांश्चित्यतिष्ठंतं ददर्श भरतर्षभः ॥ ३९ ॥ मेघगंभीरनादेन तर्जयंतं महास्वनं ॥ यक्ष उवाच इमे ते भ्रातरो राजन् वार्यमाणामयाऽसकृत् ॥ ४० ॥ बलात्तोयं जिहीर्षतस्ततो वै श्रद्धादितामया ॥ न पेयमुदंकराजन् प्राणानि ह परीप्सता ॥ ४१ ॥ पार्थमासाहं संप्रार्थयामि पूर्वपरिग्रहः ॥ प्रश्नानुत्तराणां तु कौतियतः पिवहरस्वच ॥ ४२ ॥ युधिष्ठिर उवाच न चाहं कामये यक्ष तव पूर्वपरिग्रहं ॥ कामनैतत्प्रशंसंति संतो हि पुरुषाः सदा ॥ ४३ ॥ यदात्मना स्वमालानं प्रशंसेतु रुरुषर्षभ ॥ यथा प्रज्ञं तु ते प्रश्नान् प्रतिवक्ष्यामि पृच्छमां ॥ ४४ ॥ यक्ष उवाच किं सिदादित्यमुन्नयति केच तस्याभितश्वराः ॥ कश्चैनमस्तं नयति किं स्मिंश्च प्रति तिष्ठति ॥ ४५ ॥

मत्से प्रश्नान् प्रतिवक्ष्यामि ॥ ४४ ॥ किं सिदादित्यमुन्नयतीत्यादि प्रश्नोत्तरमालिका आत्मनस्तत्त्वं निर्णेतुमारब्धाः तत्र विशेषमाला विदितं ब्रह्म नस्य कलवस्त्वश्वत्थान्न तन्मिदमेव उच्चावचं ताधनजातमस्यां निरूप्येतां व्याख्यास्यामः ॥ ४५ ॥